

..... Informator maturalny od 2005 r.

Arkusz II, zadanie 6.

Szyfr Cezara to szyfr, którego nazwa pochodzi od Gajusza Juliusza Cezara, rzymskiego wodza i polityka. Cezar stworzył go do kodowania swojej korespondencji. Jest to dzisiaj klasyczny przykład szyfru przesuwanego z kluczem $k = 3$.

Jego zasada polega na zastąpieniu danej litery literą leżącą o k pozycji w prawo w stosunku do litery kodowanej. Kodując literę **a**, należy zapisać **d**, zamiast **k** zapiszemy **n**, ale zamiast **y** należy zapisać **b**.

Przyjrzyj się poniższemu tabelom. Zwróć uwagę, że zapisany w tabeli 1 alfabet jawny nie zawiera wszystkich liter alfabetu łacińskiego: brak w nim litery **v**.

tabela 1. Alfabet jawny

a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l	m	n	o	p	q	r	s	t	u	w	x	y	z
1	2	3	4	5	6	7	8	9	1	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25

tabela 2. Alfabet szyfrowy dla $k = 3$

d	e	f	g	h	i	j	k	l	m	n	o	p	q	r	s	t	u	w	x	y	z	a	b	c
1	2	3	4	5	6	7	8	9	1	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25

Szyfr Cezara można rozszerzyć na dowolny klucz k , gdzie $k \in \{1, 2, \dots, 24\}$.

Wykonaj poniższe polecenia, posługując się wcześniej wybranym językiem programowania:

- Napisz funkcję szyfrującą, która dla wprowadzonej litery **l** oraz klucza k — wyświetli zaszyfrowaną literę.
- Napisz funkcję deszyfrującą, która wyświetli dla wprowadzonej zaszyfrowanej litery **z** oraz klucza k — literę odszyfrowaną.
- Napisz procedurę (funkcję w C/C++), która wyświetli na ekranie tablicę jawnego alfabetu (patrz tabela 1.) oraz tablicę szyfrowego alfabetu dla dowolnego $k \in \{1, 2, \dots, 24\}$ (tablice powinny zostać wyświetlone w sposób umożliwiający sprawdzenie działania funkcji szyfrujących).
- Napisz program, który wykorzysta napisane wcześniej funkcje lub procedury:
  - do programu powinny być wprowadzone tylko **małe** litery (program nie musi być odporny na błędnie wprowadzone dane) do zakodowania;
  - program powinien być odporny na błędnie wprowadzoną wartość klucza;
  - układ wyświetlonych wyników powinien być zgodny z układem przedstawionym w poniższej ramce.

podaj klucz szyfrowania $k=6$

podaj literę do zaszyfrowania $=y$

litera zaszyfrowana to e

podaj literę do deszyfrowania $=g$

litera deszyfrowana to a

sprawdzenie

alfabet jawny

<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	<i>d</i>	<i>e</i>	<i>f</i>	<i>g</i>	<i>h</i>	<i>i</i>	<i>j</i>	<i>k</i>	<i>l</i>	<i>m</i>	<i>n</i>	<i>o</i>	<i>p</i>	<i>q</i>	<i>r</i>	<i>s</i>	<i>t</i>	<i>u</i>	<i>w</i>	<i>x</i>	<i>y</i>	<i>z</i>
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	<i>9</i>	<i>10</i>	<i>11</i>	<i>12</i>	<i>13</i>	<i>14</i>	<i>15</i>	<i>16</i>	<i>17</i>	<i>18</i>	<i>19</i>	<i>20</i>	<i>21</i>	<i>22</i>	<i>23</i>	<i>24</i>	<i>25</i>

alfabet szyfrowy

<i>g</i>	<i>h</i>	<i>i</i>	<i>j</i>	<i>k</i>	<i>l</i>	<i>m</i>	<i>n</i>	<i>o</i>	<i>p</i>	<i>q</i>	<i>r</i>	<i>s</i>	<i>t</i>	<i>u</i>	<i>w</i>	<i>x</i>	<i>y</i>	<i>z</i>	<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	<i>d</i>	<i>e</i>	<i>f</i>
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	<i>9</i>	<i>10</i>	<i>11</i>	<i>12</i>	<i>13</i>	<i>14</i>	<i>15</i>	<i>16</i>	<i>17</i>	<i>18</i>	<i>19</i>	<i>20</i>	<i>21</i>	<i>22</i>	<i>23</i>	<i>24</i>	<i>25</i>

Pamiętaj, że ocenie podlega też styl programowania (odpowiednie nazywanie zmiennych, stosowanie niezbędnych komentarzy, stosowanie wcięć w zapisie kodu).

Do oceny oddajesz plik ..... zawierający kompletny program (z funkcjami i procedurą) napisany w wybranym przez Ciebie języku.